

(Prze)moc kobiet – (nie)moc mężczyzn

Streszczenie

W artykule przedstawiono problem przemocy stosowanej przez kobiety wobec mężczyzn. Przytoczono wyniki badań autorów polskich oraz zagranicznych, które wskazują, że przemoc stosowana przez kobiety wobec mężczyzn występuje niemal na równi z przemocą stosowaną przez mężczyzn. Przedstawiono również przyczyny stosowania przemocy wobec partnerów. Największą jednak uwagę zwrócono na niemoc mężczyzn doświadczających agresji i przemocy ze strony partnerki. Jak wykazały badania, mężczyźni będący ofiarami przemocy nie zawsze są traktowani tak jak kobiety – ofiary. Często nie wiedzą, gdzie mają szukać pomocy. W końcowej części artykułu przytoczono za Raportem Światowej Organizacji Zdrowia działania, jakie powinny być podejmowane, aby pomóc pokrzywdzonym (ofiaram).

Słowa kluczowe: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, agresja, „syndrom bitego męża”, ofiara, agresor, przeciwdziałanie przemocy.

Violence of women – helplessness of men

Summary

In the article, the author presents the problem of violence used by women towards men. The paper quotes Polish and foreign expert's research, which reveal that violence that is used by women towards man occurs on equal terms with violence used by men. Reasons for the usage of violence towards partners are also presented.

The attention has been paid to the infirmity of men experiencing aggression and violence from their female partners. As it was shown from the research, male victims of domestic violence, are not always treated equally with woman victims. Men often do not know where to seek help.

In the final part of the article, there have been named after the World Health Organization courses of actions that should be taken to help victims.

Key words: Physical violence, psychological violence, aggression, „a beaten husband syndrome”, victim, aggressor, counteraction against violence.

Nurt feministyczny w teoriach stosunków międzynarodowych – zarys problematyki

Streszczenie

Nurt feministyczny jest jedną z teorii w stosunkach międzynarodowych. Przedstawiciele tego nurtu w swoich badaniach skupiali się nie tylko na kwestiach charakterystycznych dla tradycyjnych szkół badawczych, takich jak: państwo, wojny, dyplomacja czy bezpieczeństwo międzynarodowe, ale również analizowali rolę, jaką odgrywają różnice płci oraz nierówności między kobietami i mężczyznami

w globalnym systemie ekonomicznym. Popularność tego nurtu zaczęła rosnąć po zakończeniu rywalizacji „zimnowojennej”, kiedy badacze zaczęli stawiać nowe pytania dotyczące przyszłości stosunków międzynarodowych.

Słowa kluczowe: feminizm, stosunki międzynarodowe, płeć kulturowa, nierówność.

Feminism in the theory of international relations – the outline

Summary

Feminism is one of the theories of international relations. Feminism in IR has not only concerned itself with the traditional focus of IR on states, wars, diplomacy and security. Feminist scholars have also emphasized the importance of looking at how gender shapes the current global political economy. Feminism in IR emerged largely from the late 1980s onwards. The end of the Cold War and the re-evaluation of traditional IR theory during the 1990s opened up a space for gendering International Relations. The growing influence of feminist and women-centric approaches within the international policy communities is more reflective of the liberal feminist emphasis on equal opportunities for women.

Key words: feminism, international relations, gender, inequality.

Waldemar Żebrowski

Budowanie systemu politycznego Polski odrodzonej w pierwszych latach jej istnienia (1918-1921)

Streszczenie

W artykule naświetla się moment odzyskania niepodległości przez Polskę oraz analizuje reżim polityczny lat 1918-1921. Czytelnik znajdzie tu wiedzę łączącą prawne uwarunkowania stosowanych wówczas rozwiązań systemowych (dekret z 22.11.1918 r., mała konstytucja z 1919 r., ustawa zasadnicza z 1921 r.) z praktyką polityczną.

Słowa kluczowe: niepodległość, konstytucja, demokracja, parlament, Sejm, Senat, prezydent, rząd.

Building the political system of reborn Poland in the first years of its existence (1918-1921)

The article describes the moment of regaining the independence by Poland and analyses the political regime of 1918-1921. It also presents the legal conditions of the system-related solutions (the decree of 22.11.1918, The Little Constitution from 1919, the constitution from 1921) in connection with the political policy.

Key words: independence, constitution, democracy, parliament, Sejm, Senate, president, government.

Kamila Kamińska

Stan wojenny na łamach internetowych wydań wybranych czasopism społeczno-politycznych

Streszczenie

Od początku lat dziewięćdziesiątych jednym z najbardziej kontrowersyjnych tematów w polskim dyskursie publicznym był stan wojenny z 13 grudnia 1981 r. Dyskusja na temat polskiego kryzysu znajduje wyraz zarówno w ostrym podziale opinii publicznej, jak i inicjatywach Instytutu Pamięci Narodowej zmierzających do osądzenia twórców stanu wojennego. Stanowi wojennemu w Polsce poświęcono już setki książek, artykułów, opracowań, wspomnień i konferencji. Coraz większe zainteresowanie ma także swoje odbicie w Internecie, zdobywającym z roku na rok więcej zwolenników. W internetowych archiwach czasopism społeczno-politycznych znaleźć można rozmaite publikacje dotyczące polskiego kryzysu. Najwięcej z nich pojawia się w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. W katalogu internetowych witryn tygodników społeczno-politycznych, zawierających materiały dotyczące stanu wojennego, analizie poddano następujące tytuły prasowe: „Wprost”, „Polityka”, „Newsweek Polska”, „Tygodnik Powszechny”, „Nasza Polska”, „Przegląd”, „Więź”, „Dziś”, „Gość Niedzielny”, „Myśl Polska”.

Słowa kluczowe: stan wojenny w Polsce, polskie czasopisma, Wojciech Jaruzelski.

Martial law in internet pages of social-political periodicals

Summary

The article explains how the problem of Martial Law in Poland is presented in Polish Internet sites of social political newspapers (Wprost, Polityka, Newsweek Polska, Tygodnik Powszechny, Nasza Polska, Przegląd, Więź, Dziś, Gość Niedzielny, Myśl Polska).

The author of this text describes the main problems which are analyzed in these newspapers. Some authors write that martial law had been imposed in clear violation of the country's constitution. The others say that Poland was threatened in 1981 by an imminent intervention of Soviet forces.

Key words: Martial Law in Poland; Polish newspapers; Wojciech Jaruzelski.

Jan Kurowicki

Piękno jako fotogenia

Streszczenie

Esej ten próbuje określić zjawisko estetyczne fotogenii, jako swoistego piękna fotografii. Wskazuje na dwie odmiany tego zjawiska: indywidualny i wspólnotowy. Autor pokazuje, że zjawisko fotogenii zastępuje znane przed nowożytnością autoobraz. Jest to zaś możliwe dzięki specyfice fotografii. Autor także ukazuje różnice między artystyczną i fotograficzną estetyzacja zjawisk świata industrialnego. Na koniec stawia pytanie o artystyczny status fotografii.

Słowa kluczowe: fotografia, fotogenia wspólnotowa i jednostkowa, autoobraz, aura, estetyzacja, widokówka, pocztówka, wytwór artystyczny.

Beauty and the photogenic quality of photographed objects

Summary

The following essay attempts to define the phenomena of being photogenic as the peculiar beauty of a photograph. It points to two types of this phenomenon: individual and common. The author shows that the quality of being photogenic substitutes the autoimages known before the modern day. It is possible thanks to the peculiarity of photography. The author also presents the differences between the artistic and photographic aesthetics of the phenomena of the industrial world. The article ends with a question about the artistic status of photography.

Key words: photography, the photogenic quality as an individual and common phenomenon, auto-image, aura, aesthetics, postcard, artistic creation.

Alfred Skorupka

Teraźniejszość jako archimedesowy punkt oparcia dla filozofii

Streszczenie

Artykuł zaczyna się od omówienia poglądów F. Konecznego dotyczących fundamentalnego znaczenia pojmowania czasu dla rozwoju cywilizacji ludzkich. Następnie autor prezentuje systemy filozoficzne, w których pojęcie „teraźniejszość” jest właściwie archimedesowym punktem oparcia dla rozważań. Przede wszystkim chodzi tutaj o recentywnizm (łac. *recens* – terażniejszy), czyli współczesny kierunek filozofii, którego twórcą jest prof. J. Bańka. Autor ukazuje jednak, że także w innych cywilizacjach niż zachodnia pojawiały się filozofie akcentujące znaczenie terażniejszości; chodzi tutaj o poglądy Dpgena – japońskiego mistrza szkoły zen z XIII wieku – oraz buddyjską szkołę Sautrfntika, która istniała w Indiach.

Słowa kluczowe: czas, terażniejszość, recentywnizm, Józef Bańka, buddyzm zen.

„Presence” – as Archimedes’ core principle for philosophy

Summary

The article starts with an elaboration on F. Koneczny’s views concerning the fundamental role of time perception in the development of human civilizations. The autor then describes the concept “present” serves as an Archimedes core principle of dissertation. Among them, recentivism (lat. *recens* – present) – the new philosophical system of prof. Józef Bańka seems the most distinguishable. However, it is shown that philosophical systems based on the present feature prominently not only in Western but also in quite distinct civilizations. These include the views of Dpgen, the Japanese master of Zen Buddhism from 13th century and Sautrfntika – Buddhist School from India.

Key words: time, present, recentivism, Józef Bańka, Zen Buddhism.

Łukasz Musielak

Rekonstrukcja modelu współczesnej rzeczywistości społecznej, przedstawionego w książce „Płynna nowoczesność”

Streszczenie

Praca ta jest próbą rekonstrukcji modelu współczesnej rzeczywistości społecznej, przedstawionego przez Zygmunta Baumana w książce pt. „Płynna nowoczesność”. W książce tej autor przedstawia w zwartej, przejrzystej i skonceptualizowanej formie problemy, które od kilku już lat leżą w centrum jego uwagi, przez co nabiera ona charakteru dzieła programowego. Wśród podejmowanych zagadnień są: próba odsłonięcia istoty nowoczesności i ponowoczesności; problem relacji między indywidualnym doświadczeniem człowieka a globalną gospodarką, polityką i zjawiskami społecznymi w skali makro; związek globalnego kapitału, państwa narodowego i siły roboczej; problem relacji międzyludzkich, indywidualnej wolności i odpowiedzialności w społeczeństwie konsumpcyjnym; problem wspólnoty i tożsamości; rola socjologii we współczesnym świecie. Artykuł wskazuje także na zjawisko popularności prac Baumana, jako istotne w ocenie ich merytorycznej zawartości.

Słowa kluczowe: Zygmunt Bauman, płynna nowoczesność, socjologia, indywidualizacja, konsumpcjonizm, wolność, sfera publiczna i sfera prywatna, wspólnota, tożsamość.

The reconstruction of the contemporary social reality model, presented in “Liquid Modernity”

Summary

The aim of this essay is to reconstruct the model of contemporary social reality, presented in the book of Zygmunt Bauman entitled *Liquid Modernity*. In his work one finds many subjects which Bauman worked on in other books. *Liquid Modernity* is coherent, clear and straight form of presenting such issues as: the aim to find essence of modernity and postmodernity; the relation between personal experience and global economy, politics or social issues in macroscale; the connection of macroeconomy, nation-state and labour; the issue of interpersonal relations, freedom and responsibility in the consumer society as well as the problem of community and identity and finally the role of sociology in such world.

Key words: Zygmunt Bauman, liquid modernity, sociology, individualization, consumerism, freedom, public and private spheres, community, identity.

Bartosz Jastrzębski

Spór

Streszczenie

Tekst porusza zagadnienia związane z podstawami filozoficznie rozumianego pesymizmu. Rozważa kwestię zasadności tego stanowiska, podejmując refleksje nad rudymetarnymi zjawiskami obecnymi w świecie i ludzkim życiu, takimi jak śmierć, przemijanie, miłość, cielesność. Esej stara się odpowiedzieć na pytanie, czy pesymizm jest formą duchowej patologii, intelektualnego skrzywienia,

niedopuszczalnej jednostronności, czy też stanowi on uzasadnioną, zatem co najmniej dopuszczalną, postawę wobec rzeczywistości i jej praw.

Słowa kluczowe: umieranie, ból, miłość, ciało, rozum, wartości, pesymizm.

Argument

Summary

The article contains reflections about pessimism. The Author shows psychological and spiritual reasons for this vision of reality and shows different experiences which evoke negation of human life like death, cruelty, pain. The essay asks if pessimism is a rational thesis or if rather it is form of pathology of emotional and intellectual life.

Key words: dying, pain, love, body, mind, values, pessimism.

Piotr Drogowski

Filozofia pomiędzy sceptycyzmem i dogmatyzmem. Leszek Kołakowski o „wielkich filozofach”

Streszczenie

W artykule z roku 1967 „Wielki filozof” jako kategoria historyczna” Leszek Kołakowski uzasadnia potrzebę zachowania kategorii „wielkiego filozofa” w ramach refleksji historyczno-filozoficznej. Termin ten, jak uzasadnia autor, spełniać może istotną rolę w organizacji i ukierunkowaniu filozoficznych dociekań i, przede wszystkim, filozoficznej edukacji.

Edukacja filozoficzna zmierzająca do kształcenia badacza lub historyka idei prowadzi w filozofii do sytuacji, w której trudno uniknąć dylematu, który przez Kołakowskiego był często wykazywany i przywoływany. Albo konsekwentny empiryzm ze sceptycznymi konsekwencjami albo transcendentalny dogmatyzm. Kategoria „wielkiego filozofa”, w sensie przedstawionym przez Kołakowskiego, jako narzędzie edukacji filozoficznej jest próbą wyroczenia poza ten dylemat.

Słowa kluczowe: historia idei, badania filozoficzne, wielkie filozofie, wielcy filozofowie.

Between scepticism and dogmatism. L.K. about “great philosophers”

Summary

In his 1967 article „Great philosopher as a historical category” Leszek Kołakowski substantiates the need to maintain the category of a „great philosopher” within historio-philosophical reflection. The term, as the author presents, may play an important role in the organization and orientation of philosophical inquiry, and most importantly philosophical education.

Philosophical education leading to educating a researcher or historian of idea, results in a situation in philosophy in which it is hard to avoid a dilemma often mentioned and indicated by Kołakowski: Either consistent empirics with skeptical consequences or transcendental dogma. The category of „great

philosopher” in the meaning presented by Kołakowski as an instrument of philosophical education is an attempt to step beyond this dilemma.

Key words: the history of idea, philosophical research, great philosophies and philosophers.

Edwin M. Naruszewicz

Filozofia daoistyczna – ukryty atut przywódców Chińskiej Republiki Ludowej

Streszczenie

Chiny niemal od zarania swej państwowości były krajem ludnym i rozległym. Stawiało to przed władzami Państwa Środka zadanie znalezienia skutecznej metody panowania i sterowania podległą administracją. W sukurs przyszły liczne szkoły filozoficzne, spośród wielości których najbardziej wpływowo okazały się szkoła konfucjańska, legistów i daoistów. Synteza doktryny konfucjańskiej i legizmu, konfucjanizm imperialny, zdobyła na wiele wieków uprzywilejowaną pozycję oficjalnej doktryny państwa i ukształtowała kulturę polityczną Chin. Daoizm, choć pozostawał w cieniu, nieustannie przeplatał się z panującą doktryną. Przywódcy Chińskiej Republiki Ludowej realizując epokowe przemiany, jakich jesteśmy świadkami w ostatnich latach, w poszukiwaniu metod ich realizacji sięgnęli do tradycji filozoficznej, także do refleksji daoistów.

Słowa kluczowe: daoizm, teoria systemów, Chińska Republika Ludowa.

Daoism philosophy – the hidden advantage of the leaders of People’s Republic of China

Summary

Almost from the dawn of history China was a crowded and vast country. Chinese rulers have faced challenges to find efficient methods of ruling and governing the administration. Numerous philosophical schools assisted – confucianism, legism and daoism which proved the most influential. Synthesis of confucianism and legism, known as imperial confucianism, was for many years, the privileged official doctrine of the state and influenced political culture of China. Daoism, though kept in the background, ceaselessly mixed with the prevalent doctrine. Leaders of the People’s Republic of China fulfilled epochal transformations, which we have witnessed in recent years by reaching for the philosophical traditions to find efficient methods. One of them was daoism.

Keys words: daoism, theory of systems, People’s Republic of China.

**Rolnictwo a rozwój społeczno-gospodarczy.
Doświadczenia minionego półwiecza**

Streszczenie

W artykule podjęto próbę syntetycznego spojrzenia na problematykę rozwoju wsi i rolnictwa w drugiej połowie XX wieku. W pierwszej części omówiono rolę rolnictwa w wybranych teoriach rozwoju gospodarczego, a następnie nakreślono stan rozwoju rolnictwa w omawianym okresie. Zwrócono przy tym uwagę na dysproporcje w dostępie do szans, jakie daje rozwój gospodarczy. W części końcowej wskazano na niektóre wyzwania pierwszych lat nowego tysiąclecia.

Słowa kluczowe: rolnictwo, wieś, wyżywienie, rozwój społeczno-gospodarczy.

**Agriculture and economic development
Some experiences of the second half of 20-th century**

Summary

This article focuses on the issue of agricultural and rural development during the second half of the 20-th century. In the first part, the role of agriculture in chosen theories of economic development is outlined, then the outlook on the state of agriculture is presented. Additionally, the disproportions in opportunities resulting from the development were emphasized. Finally, there is a list of some of the challenges which should be addressed in the coming millennium.

Key words: agriculture, rural areas, nutrition, social-economic development.

**Rola imprez sportowo-rekreacyjnych w działaniach integracyjnych Unii Europejskiej
oraz na pograniczu polsko-rosyjskim**

Streszczenie

W artykule omówiono znaczenie imprez sportowo-rekreacyjnych w procesie integracji europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem pogranicza. Autor przedstawia przykłady tego typu imprez w Europie oraz wartości, które wynikają z aktywnego w nich uczestnictwa. Od 1956 roku imprezy sportowe stały się ważnym elementem współpracy międzyregionalnej województwa olsztyńskiego z obwodem kalininogradzkim. Po transformacji ustrojowej do tradycji weszło organizowanie takich imprez z okazji lokalnych świąt i uroczystości, mających na celu promowanie miejscowości położonych po obu stronach granicy. Dzięki swej widowiskowości imprezy sportowo-rekreacyjne – oprócz rozrywki i propagowania zdrowego stylu życia – wspierają lokalne inicjatywy, mające na celu rozbudowę i budowę nowych przejść granicznych oraz innych ważnych dla pogranicza inwestycji.

Słowa kluczowe: impreza sportowo-rekreacyjna, wartości sportu, integracja, pogranicze.

The role of sport and recreational events in integrating activities of European Union and the area of Polish-Russian border

Summary

The article outlines the importance of sport and recreational activities in the process of European integration, with special attention put to the area of the Polish-Russian border. The author presents examples of such events in Europe and the values resulting from the active participation in them. Since 1956 the sport events have become an important element of the cooperation between Warmian-Mazurian Voivodeship and the Kaliningrad Oblast. After the political transformations, it has become a tradition to organize such events to celebrate local holidays and to promote towns and cities situated on both sides of the border. Thanks to their spectacularity, the sport and recreational events support local initiatives to build new border crossings and other important investments in the region.

Key words: sport and recreational activities, the importance of sport, integration, border region.

Tomasz Boraczyński

Zmiany poziomu zdolności siłowo-szybkościowych piłkarzy nożnych w okresie przygotowawczym

Streszczenie

Celem podjętych badań była ocena wpływu treningu siły ogólnej i wytrzymałości na poziom zdolności siłowo-szybkościowych piłkarzy nożnych. W dwóch sesjach badawczych, na początku okresu przygotowawczego oraz po 5 tygodniach treningu, wzięło udział 20 piłkarzy IV ligi. Pomiedzy badaniami zawodnicy uczestniczyli w programie treningowym, którego głównym celem było doskonalenie siły ogólnej i wytrzymałości.

Do oceny zdolności siłowo-szybkościowych wykorzystano test wykonywany na platformie dynamometrycznej składający się z 10 wyskoków z miejsca z zamachem (CMJ).

Charakterystyka biometryczna zawodników: wiek $21,3 \pm 3,7$ lat, masa ciała $73,1 \pm 7,4$ kg (I sesja) i $73,0 \pm 7,1$ kg (II sesja), beztłuszczowa masa ciała – $63,3 \pm 5,8$ kg (I) i $63,8 \pm 6,0$ kg (II), procentowa zawartość tkanki tłuszczowej $13,3 \pm 4,2\%$ (I) i $12,5 \pm 4,4\%$ (II) ($p < 0,05$), masa tkanki tłuszczowej $9,8 \pm 3,5$ kg (I) i $9,2 \pm 3,6$ kg (II) ($p < 0,05$). Wyniki badań wykazały istotny statystycznie wzrost średniej wartości bezwzględnej mocy maksymalnej – Pmax w serii 10 wyskoków pionowych – $2418,1 \pm 367,9$ W (I) i $2527,7 \pm 349,9$ W (II) ($p < 0,05$). Wartości pozostałych wielkości mechanicznych – wysokość uniesienia środka masy ciała i względna moc maksymalna, nie uległy istotnym zmianom.

Wynikiem 5-tygodniowego treningu piłkarskiego, którego celem było doskonalenie siły ogólnej i wytrzymałości, była istotna poprawa średniej wartości bezwzględnej mocy maksymalnej podczas serii 10 wyskoków. Wielkości względnej mocy maksymalnej i wysokości uniesienia środka masy ciała nie uległy istotnym zmianom. Uzyskane wyniki potwierdzają dane z literatury o stabilizacji poziomu skoczności i mocy maksymalnej w okresie kształtowania siły i wytrzymałości.

Słowa kluczowe: piłka nożna, okres przygotowawczy, trening siły i wytrzymałości, zdolności siłowo-szybkościowe.

The changes of strength-speed abilities in preparation period of football players

Summary

The aim of this research was to study the effect of a strength and endurance training programme carried out on a strength-speed abilities of football players. A group of 20 football players was examined for maximal power of lower limbs obtained from a series of ten CMJ-type jumps on a dynamometric platform. The results showed a significant increase in absolute body mass but not in other values. These results confirm the data obtained from literature about the level of jumping ability and maximum strength in the period of strength and endurance development.

Key words: football, preparation period, strength and endurance training, strength-speed abilities.

Jacek Białkowski

Plany emigracyjne studentów Olsztyńskiej Szkoły Wyższej im. Józefa Rusieckiego na tle migracji zarobkowej Polaków

Streszczenie

Po akcesji Polski do Unii Europejskiej nastąpił wzrost migracji Polaków związany z możliwością podjęcia pracy poza granicami naszego kraju. Ostatnie badania wskazują na niebezpieczeństwo pojawienia się deficytu pracowników w zawodach wymagających bardzo wysokich kwalifikacji. Migracja do pracy za granicę, pracowników medycznych może stać się ogromnym problemem dla starzejącego się społeczeństwa polskiego.

W celu poznania problemów migracyjnych i zatrudnienia osób w wieku 20-27 lat przeprowadzono badanie metodą ankietową, 325 studentów Olsztyńskiej Szkoły Wyższej im. Józefa Rusieckiego, które wykazało, że główną przyczyną chęci emigracji młodych ludzi jest sfera ekonomiczna. 24% osób jest niezdecydowanych co do wyjazdu do pracy za granicę. Należy stworzyć perspektywy zachęcające ich do pozostania w kraju.

Słowa kluczowe: migracja, motywy migracji, plany emigracyjne, student.

Emigration plans of OSW students in comparison with labour migration of Poles

Summary

After Poland's accession to the European Union, the increase of Poles' labor migration took place. Recent research shows the danger for employers – the shortage of highly – qualified employees. Medical workers migration abroad may soon pose a problem to the ageing Polish society.

In order to get familiar with the migration and employment problems at the age group of 20-27, an inquiry in the form of a questionnaire has been conducted. According to 325 students of Olsztyńska Szkoła Wyższa the major reason of young people's migration is the economic aspect. 24% of the inquired people are not certain about their leaving Poland and looking for jobs abroad. It is then indispensable to create perspectives that will encourage young people to stay in their country.